

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

Training Curriculum Development to Stengthen Learning Managent Competency for Graduate Students

นภาพรณ ัญญา¹, เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี² และ สุภาพร แพรพวนิต²

Napaporn Tunya¹, Duanpenporn Chaipugdee² and Supaporn Praewpanit²

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Curriculum and Instructor, Graduate school, Western University, Thailand

Corresponding Author, Email: ¹tanyanapaporn9577@gmail.com

Retrieved: December 6, 2023; Revised: December 18, 2024; Accepted: December 18, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนากลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 7 คน มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย หลักสูตรฝึกอบรม แบบประเมินความสามารถในการออกแบบ แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ พัฒนาขึ้นอย่างมีระบบมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการที่มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและการปฏิบัติ วัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การออกแบบกิจกรรมและการปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์หลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรเพื่อการสะท้อนผล 2) ประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม มีดังนี้ 2.1) ความสามารถในการออกแบบ อยู่ในระดับดีมาก มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน เป็นไปตามแนวทางการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและการปฏิบัติเกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามจุดประสงค์ 2.2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับดีมาก นักศึกษาสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องชัดเจนเหมาะสม บรรยายากที่เอื้อต่อการเรียนรู้การปฏิบัติและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นแบบบูรณาการเนื้อหาและการปฏิบัติ 2.3) ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.57)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม; เสริมสร้างสมรรถนะ; การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop and examine the efficiency of training curriculum development to strengthen learning management competency for graduate students, and 2) to evaluate the effectiveness of training curriculum development to strengthen learning management competency. The sample consisted of seven pre-service teachers in The sample group is graduate students. Curriculum and Teaching Department, Academic Year 2023, 7 people, Western University The Curriculum and Teaching Department at Western University employs seven individuals for the Academic Year 2023. The research instruments used were the Competency-Based Curriculum of Learning Management, the evaluation form of design ability in integratedof Integrated learning management, and the evaluation form of per-service teachers' opinions through. The statistics used to analyze the data were percentage, arithmetic means, standard deviation, and content analysis.

The results of this research were as follows: 1) training curriculum development to strengthen learning management competency was developed systematically and efficiently based on the principle of integrated learning content and practice. The purpose was to promote pre-service teachers to learn about the designs of learning activities and the practice of local product learning management. The learning contents consisted of Integrated learning management. The curriculum was developed as the following, Analysis, Development, and Evaluation for Reflection respectively. 2) The evaluation of the effectiveness of the curriculum was as follows: 2.1 The level of design ability was at a very good level. The pre-service teachers can design local product learning management that matches the components matched the component of lesson plans. They also followed the guidelines for guideline of integrated integrate learning content and practice to reach the goals of learning objectives. 2.2 The level of Integrated learning management was at a very good level. The pre-service teachers can Integrated learning management and can create the a learning environment to promote integrated learning content and practice. 2.3 The pre-service teachers had a very good opinion toward learning the Competency-Based Curriculum of Integrated learning management at the highest level. ($\bar{x}$ = 4.54, S.D. = 0.57)

Keywords: Curriculum Development; Strengthen Competency; Integrated Learning Management

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการปลูกฝัง “ทักษะและกระบวนการ” “การเรียนรู้แบบบูรณาการ” จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงการสอนทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ศาสตร์ทุกศาสตร์ไม่สามารถแยกจากกัน การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะช่วยลดความซับซ้อนของเนื้อหาวิชา ลดเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการแบ่งภาระในการสอนของครู การสอนแบบบูรณาการทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ความคิด ประสพการณ์ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการและเนื้อหาสาระไปพร้อมกัน วิจารย์ พานิช (2555) เป้าหมายของการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงและช่วยให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายกลมกลืนกันทั้งประสบการณ์และวิธีคิดของผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการและสภาพจริงช่วยจัดการความซับซ้อนของเนื้อหาต่าง ๆ ในหลักสูตร ตอบสนองต่อความสามารถทางพหุปัญญาของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการก่อให้เกิดสมรรถนะในหน่วยย่อย ๆ ในการอบรมที่มีความสัมพันธ์กันเข้ามาทำหน้าที่เป็นองค์รวม การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในหน่วยย่อยในการจัดกิจกรรมได้เหมาะสม (เวชฤทธิ์ อังกะภักขจร, 2552) ซึ่งนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะจบการศึกษาไปทำหน้าที่ครูจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีการสอนแบบบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลายผู้เรียนจะมีความสนใจเป็นการแสวงหาความรู้แบบองค์รวม (เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี, 2565)

การพัฒนาศักยภาพครูให้มีสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อยกระดับการเรียนการสอน การฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ และทัศนคติช่วยให้การปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับมาตรฐาน ฐาน (2564) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ด้านหลักการและความสำคัญ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านโครงสร้างเนื้อหา และอัตราเวลาการฝึกอบรม คู่มือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรมฯ และการวัด ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่ส่งเสริมทักษะการออกแบบ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีทักษะการออกแบบการเรียนรู้ในระดับมาก ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ การสอนแบบบูรณาการทักษะชีวิตที่จำเป็นให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้องและคุ้มครองในทุกมิติอย่างครบถ้วน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มุ่งให้นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เมื่อจบการศึกษาไปเป็นครูผู้สอนที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

คณะผู้วิจัย จึงสนใจพัฒนาหลักสูตรและออกแบบหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินหลักสูตร โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ

เรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นให้นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เมื่อจบการศึกษาไปเป็นครูผู้สอนที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
- 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
 - 2.1 เพื่อศึกษาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
 - 2.2 เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
 - 2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. ระยะการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและประเมินความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน รวมจำนวน 20 คน ได้แก่
 - 1) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แบ่งเป็น ด้านหลักสูตร จำนวน 1 คน ด้านการสอน จำนวน 1 คน ด้านการวิจัย จำนวน 1 คน ด้านการประเมินผล จำนวน 1 คน ด้านออกแบบการเรียนรู้ จำนวน 1 คน
 - 2) ผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน แบ่งเป็น 2.1) องค์กรวิชาชีพ คือ ครูสภา จำนวน 1 คน 2.2) ผู้บริหาร รร.กุญชรวิทยุ จำนวน 1 คน 2.3) นักเรียนรร.กุญชรวิทยุ จำนวน 3 คน 2.4) ครูผู้สอน จำนวน 3 คน 2.5) ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 3 คน 2.6) ผู้ใช้บัณฑิตในสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู 3 แห่ง จำนวน 3 คน และ 2.7) ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน รวมจำนวน 15 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
2. ระยะการทดลองใช้หลักสูตรและหาประสิทธิผลของหลักสูตร ประกอบด้วย 2 ประเภท คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 - 2.1 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษา ปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น กลุ่มไม่ต้องการใบประกอบวิชาชีพครู จำนวน 7 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยวิธีสมัครใจ
 - 2.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนกุญชรวิทยุ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิดสำหรับกรอกข้อมูล
2. แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา

3. แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) วัดได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านการเขียนแผนบูรณาการ ใช้แบบประเมินความเหมาะสม ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้อง (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) แบบ Embedded Design (Creswell & Clark, 2011) ดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย 1 Research 1: R1 (Curriculum Analysis: CA) โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร สมรรถนะ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ นักศึกษา ผู้สอน และทรัพยากร การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ คือ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งวัดได้จากแบบ ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา ที่มีลักษณะเป็นมาตราวัดทัศนคติตามแนวคิดของ Likert แบบ 5 ระดับ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านการวิจัยด้านการพัฒนา นำคะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้อง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตร โดยดำเนินการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคล จำนวน 20 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แบ่งเป็น ด้านหลักสูตร จำนวน 1 คน ด้านการสอน จำนวน 1 คน ด้านการวิจัย จำนวน 1 คน ด้านการประเมินผล จำนวน 1 คน ด้านออกแบบการเรียนรู้ จำนวน 1 คน 2) ผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน แบ่งเป็น 2.1) องค์กรวิชาชีพ คือ ครูสภา จำนวน 1 คน 2.2) ผู้บริหาร รร.พุทธวิทยา จำนวน 1 คน 2.3) นักเรียน รร.พุทธวิทยา จำนวน 3 คน 2.4) ครูผู้สอน จำนวน 3 คน 2.5) ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 3 คน 2.6) ผู้ใช้บัณฑิตในสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3 แห่ง จำนวน 3 คน และ 2.7) ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน รวมจำนวน 15 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความต้องการสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ คือ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้านหลักสูตรด้านการสอน ด้านการวิจัย ด้านการออกแบบกิจกรรม

ด้านการเขียนแผนบูรณาการ ใช้แบบประเมินความเหมาะสมที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่เกี่ยวข้อง นำคะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญหาค่าความสอดคล้อง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา 1 Development 1: D1 (Curriculum Design and Development: CD)

ขั้นที่ 1 การออกแบบและพัฒนาโครงสร้างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร โครงร่าง หลักสูตรมีองค์ประกอบ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ สำคัญ และเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การให้ความรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการฝึกสอน ระยะเวลา สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินผล โดยทดสอบความรู้ความเข้าใจ การประเมินผลทักษะปฏิบัติ และการนิเทศการสอน และโครงสร้างแบบประเมินที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย เครื่องมือวิจัย คือ โครงสร้างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรฝึกอบรมฯ คู่มือหลักสูตร แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักศึกษา แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษา และแบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมฝึกอบรมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านการวิจัย ด้านออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้แบบประเมินความเหมาะสม ลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Five Rating Scales) ตรวจสอบความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม นำคะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญหาค่าความสอดคล้อง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179)

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของโครงสร้างหลักสูตร ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGD) และการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาหลักสูตร ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion: FGD) การตรวจสอบคุณภาพและประเมินหาความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผลของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม คู่มือหลักสูตร แบบประเมินจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ บันทึกความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่ม เครื่องมือวิจัย คือ ประเด็นสนทนากลุ่ม การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ คือการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) วัดจากแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านการวิจัย ด้านวัดและประเมินผล ใช้แบบประเมินความเหมาะสมที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Five Rating Scales) เพื่อ ตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นสนทนากลุ่ม นำคะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้อง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ดังนี้

ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรไปทดลองนำร่อง (Field Try-out) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ กลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองทุกกิจกรรมของหลักสูตรที่เป็นกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย 2 Research 2: R2 (Curriculum Implementation: CI) เป็นขั้นตอน การทดลองใช้หลักสูตรตามรูปแบบวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบการวิจัยก่อนทดลอง (Pre-Experimental Design) ทดลองนำหลักสูตรไปใช้ แบบแผนการวิจัย The One-Shot Case Study (Campbell & Stanley, 1963) ที่มีการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร และประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ระหว่างการทดลองใช้หลักสูตร มีการดำเนินการเก็บข้อมูลที่จำเป็นพัฒนาหลักสูตรในขั้นต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง โครงร่างหลักสูตรและร่างคู่มือ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาประเมินตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) วัดจากแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านการวิจัย ด้านผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ใช้แบบประเมินความเหมาะสม มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร นำคะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญ หาค่าความสอดคล้อง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2.1) แบบประเมินความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 2.2) แบบประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น นำแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เสนอผู้เชี่ยวชาญประเมินตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) วัดจากแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้านหลักสูตร ด้านการสอนด้านการวิจัย ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ ใช้แบบประเมินความเหมาะสมที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น นำคะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้อง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา 2 Development 2: D2 (Evaluation) การประเมินหลักสูตร โดยการประเมินประสิทธิผลหลังการใช้หลักสูตรจากแบบประเมิน 3 รายการ ได้แก่ 1) ผลประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) ผลประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 3) ผลประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการรับรองหลักสูตรขยายผลการวิจัยไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าผลพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ ความสำคัญมุ่งพัฒนานักศึกษาให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เน้นการบูรณาการเนื้อหาและปฏิบัติการ แบ่งเป็นด้านสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรที่เป็นฉบับร่าง และได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGD) ซึ่งเป็นการประเมินหาความสอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล ของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตร คู่มือหลักสูตรและแบบประเมินที่จะใช้ในหลักสูตร การสนทนากลุ่มเป็นการอภิปรายเสนอความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามประเด็นสนทนากลุ่ม ร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 1 คน ด้านการสอน 2 คน ด้าน การวิจัย จำนวน 1 คน ด้านแปรรูปผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น จำนวน 3 คน รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเสริมฝึกอบรมเพื่อเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ฉบับสมบูรณ์ มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ อย่างมีขั้นตอน มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและการปฏิบัติเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ 3) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจความพร้อม(S: Survey) การวิเคราะห์หลักสูตร (A: Analysis) เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์หลักสูตร ประกอบด้วย 2 ขั้น ดังนี้ 1.1 วิเคราะห์บริบทของหลักสูตร (Context Analysis) และ 1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Aim/Intention)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร (D: Development) เป็นขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 3 ขั้น ดังนี้ 2.1 การจัดการ (Organization) 2.2 การออกแบบและการสร้าง (Design & Creation) โดยพัฒนา 8 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล (Rationale) เป้าหมาย (Goal) วัตถุประสงค์ (Objective) เนื้อหา/โครงสร้างหลักสูตร (Content) กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity) ระยะเวลา (Duration) สื่อการเรียนรู้ (Learning Materials) แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล (Evaluation) 2.3 การทดสอบ (Testing)

ขั้นตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (L: Learning Activity Management) ประกอบด้วย 5 ขั้น ดังนี้ 3.1 การวางแผนเตรียมการ (Preparation) 3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) 3.3 การปฏิบัติการสอน (Teaching) 3.4 การสะท้อนผลการปฏิบัติของตนเอง (Self-performance Reflection) และ 3.5 การโค้ชและการสอนงาน(Coaching and Mentoring)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรเพื่อทบทวน (ER: Evaluation for Revision) เป็นขั้นตอนการประเมินผลหลักสูตร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 4.1 การประเมินสภาพแวดล้อม(Context Evaluation for Planning) 4.2 การประเมินปัจจัยนำเข้าเพื่อกำหนดโครงสร้าง (Input Evaluation for Structuring) 4.3 การประเมินกระบวนการก่อนใช้หลักสูตร (Process Evaluation for Implementation) 4.4 การประเมินผลผลิตทบทวนหลักสูตร (Product Evaluation for Revision) และ 4.5 การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

4) ปัจจัยสนับสนุน แรงบันดาลใจใฝ่เรียนรู้ ทักษะ การเรียนรู้ของนักศึกษา และความร่วมมือของสถานศึกษา ขั้นตอนของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ฉบับสมบูรณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

1) โครงสร้างสาระสำคัญ (Content) ประกอบด้วย 1.1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 1.2) การออกแบบกิจกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง 1) การประเมินความต้องการตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) การกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียน 4) การจัดการในการเรียน 5) การเลือกวิธีเรียน 6) การกำหนดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ 6) การกำหนดวิธีควบคุมสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ 7) การกำหนดวิธีตรวจสอบตนเอง 8) การกำหนดขอบเขตบทบาทของผู้ช่วยเหลือ

2) การนำหลักสูตรไปใช้(Implementation) 2.1) การเตรียมการ (Preparation) การคัดเลือกวิทยากร จัดเตรียมเอกสารประกอบ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์การเรียนรู้ อย่างเพียงพอและเหมาะสม 2.2) กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) การปฏิบัติการออกแบบกิจกรรมและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การปฏิบัติการสอน (Teaching) โดยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ออกแบบแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงแผน การประเมินผลการสอน 2.4) การสะท้อนผลการปฏิบัติของตนเอง (Self-Performance Reflection) นักศึกษาวิเคราะห์การออกแบบกิจกรรม การเลือกและการใช้สื่อ การเรียนรู้ การวัดประเมินผล การใช้คำถามที่เหมาะสม 2.5) การโค้ชและการสอนงาน (Coaching and Mentoring) ซึ่งเน้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity) มี 2 กิจกรรมภาคความรู้ ภาคปฏิบัติ จำนวน 16 ชั่วโมง แบ่งเป็น 2 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 ชั่วโมง

หน่วยที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ จำนวน 4 ชั่วโมง

หน่วยที่ 3 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 ชั่วโมง

หน่วยที่ 4 การออกแบบการเรียนรู้การประเมินผล (Evaluation) จำนวน 4 ชั่วโมง มีเวลาเรียนและร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีชิ้นงานครบทุกกิจกรรม ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 มีทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตรฝึกอบรมและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ผลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จากการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนภูพระวิทยา รายวิชาประวัติศาสตร์ พบว่า มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความสามารถ	ลำดับ
1. ความสามารถในการออกแบบและการจัดการเรียนรู้/แผนฯ รายวิชา	4.57	0.56	ดีมาก	1
2. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ รายวิชา	4.51	0.58	ดีมาก	2
โดยรวม	4.54	0.57	ดีมาก	

จากตารางที่ 1 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.57) ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.56) รองลงมา ด้านความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.58)

ผลความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา มีเกณฑ์ระดับความสามารถ 5 ระดับ คือ ระดับ 5 ความสามารถแสดงถึงระดับดีมากถึงระดับ 1 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความสามารถ	ลำดับ
1. สารสำคัญสอดคล้องกับตัวชี้วัด	4.57	0.53	ดีมาก	1
2. เขียนลำดับเนื้อหาอย่างเหมาะสม	4.57	0.53	ดีมาก	2
3. เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมได้ถูกต้อง	4.43	0.53	ดี	2
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน เรียนรู้ตามจุดประสงค์	4.86	0.38	ดีมาก	1
5. กิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์เน้นการบูรณาการเนื้อหาและปฏิบัติการ	4.29	0.95	ดี	4
6. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับบทเรียน/บริบท	4.14	0.38	ดี	5
7. สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับจุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้	4.86	0.38	ดีมาก	1

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความสามารถ	ลำดับ
8. สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียนและ ห้องเรียน	4.86	0.38	ดีมาก	1
9. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์ และกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ประวัติศาสตร์	4.57	0.79	ดีมาก	1
10. ใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ประวัติศาสตร์	4.57	0.79	ดีมาก	2
โดยรวม	4.57	0.56	ดีมาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 คน มีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัด การเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.56) ยอมรับสมมติฐานข้อ 3 พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนน ประเมินสูงสุด จำนวน 3 ด้านที่เท่ากัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38) ด้านสื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับจุดประสงค์เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38) ด้าน สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียนและห้องเรียน ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38) รองลงมาด้านกำหนดสาระสำคัญสอดคล้องกับตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) ด้านลำดับเนื้อหาอย่างมีขั้นตอนเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) ด้านวิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.79) ด้านใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.79) ด้านเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมได้ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.53) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ เน้นการบูรณาการเนื้อหาและภาษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.95) ตามลำดับ ด้านที่มีคะแนน ประเมินต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับบทเรียนและบริบทในสถานศึกษาและชุมชน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.38)

ผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยข้างต้นมีประเด็น อภิปรายได้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาศาขาสหศาสตร์และการสอน มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ปีการศึกษา 2566 มีหลักการมุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและการปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การสอนแบบบูรณาการรายวิชาประวัติศาสตร์ ตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่ของ

Tyler (1969) ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจการวิเคราะห์หลักสูตร (A: Analysis) คือ วิเคราะห์บริบทของหลักสูตร และกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร (D: Development) คือ การจัดการ การออกแบบและการสร้าง โดยพัฒนา 8 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล เป้าหมาย วัตถุประสงค์เนื้อหา/โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรม การเรียนรู้ระยะเวลา สื่อการเรียนรู้และการประเมินผล และการทดสอบ สอดคล้องกับ นภาพรณ ัญญา (2564,352) หลักสูตรที่มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ หลักการและความสำคัญ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง เนื้อหาและอัตราเวลาการฝึกอบรม คู่มือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการเรียนรู้และแหล่ง สืบค้นอ้างอิงและการวัดและประเมินผลฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้(L: Learning Activity Management) คือ การวางแผนเตรียมการ กิจกรรมการเรียนรู้ การปฏิบัติการสอนการสะท้อนผล การปฏิบัติของตนเอง และการโค้ชและการสอนงาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรเพื่อทบทวน (ER: Evaluation for Refection) การประเมิน สภาพแวดล้อม การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการเพื่อนำหลักสูตรไปใช้การประเมินผลผลิตเพื่อ ทบทวนหลักสูตร และการประเมินผลกระทบ โดยหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณา การ ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGD) ได้ปรับปรุงแก้ไขตาม ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คนที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร การสอน หลักสูตร ที่พัฒนาขึ้นนี้ผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยได้ผ่านการประเมินประสิทธิภาพ โดย ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ทั้งด้านหลักสูตรการสอน การวัดและประเมินผล และยังได้ผ่านการทดลองใช้หลักสูตร (Field Try-out) และปรับปรุง/แก้ไขก่อนการนำไปทดลองใช้หลักสูตร ทั้งนี้ เนื่องจาก หลักสูตรเสริมฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการพัฒนา หลักสูตร สอดคล้องกับ พัทธพร ศุภกิจ และมาเรียม นิลพันธุ์ (2562) ได้พัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้วย การสนทนากลุ่ม ปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยได้ผ่านการประเมินประสิทธิภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินผลของหลักสูตรกระบวนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและการปฏิบัติขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (L: Learning Activity Management) ที่ประกอบด้วย 1) การเขียนแผนเตรียมการ (Preparation) 2) กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) 3) การปฏิบัติการสอน (Teaching) 4) การสะท้อนผลงานตนเอง (Self-performance Reflection) และ 5) การโค้ชและการสอนงาน (Coaching and Mentoring) นักศึกษาจึงมีสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้แบบบูรณาการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและการปฏิบัติ องค์ประกอบของแผน การจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกันและก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ สามารถ จัดกิจกรรมการเรียนรู้การเรียนรู้ของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

2.1 นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับดีมาก อาจเป็นเพราะ คณะผู้วิจัยได้ออกแบบการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามแนวคิดของ Kruse (2004) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาและเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ และพัฒนาและ จัดการ ประเมินทั้งระหว่างเรียนและประเมินตัดสินผล อีกทั้งมีเนื้อหาสาระของหลักสูตรมุ่งเน้นความเข้าใจการออกแบบ การเรียนรู้เชิงระบบ (Dick and Carey, 2015) โดยการสำรวจ วิเคราะห์ สะท้อนผลการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนี้ มีขั้นตอนการหาประสิทธิภาพโดยการรับรองความเหมาะสม จากผู้ทรงคุณวุฒิและมีการตรวจสอบเครื่องมือได้ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพ สอดคล้องกับ นภาพรณ ธิญา (2564) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ส่งเสริมทักษะการออกแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู ได้เอกสารหลักสูตรที่มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ หลักการและ ความสำคัญ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรโครงสร้าง เนื้อหาและอัตราเวลาการฝึกอบรม คู่มือการจัดกิจกรรมการฝึก อบรม สื่อการ ฝึกอบรมและแหล่งสืบค้นอ้างอิงและการวัดและประเมินผลฝึกอบรม

2.2 นักศึกษามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับคุณภาพดีมากอาจเป็น เพราะเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและ การปฏิบัติ สอดคล้อง ผลการวิจัยของ Coyle, Hood and Marsh (2010) กล่าวว่า CLIL จะช่วยให้สามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาได้เรียนรู้ จากสื่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและยังส่งเสริมให้ตระหนักถึงคุณค่าของความสัมพันธ ะหว่างวิธีการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากหลักสูตรยังขาดการลงมือปฏิบัติในการ พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเหมาะกับการสอนและพัฒนาการของผู้เรียน

2.3 นักศึกษามีความคิดเห็นที่เห็นด้วยต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก ที่สุด อาจเนื่องจากหลักสูตรฝึกอบรมฯ ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตรงกับความต้องการและธรรมชาติการเรียนรู้ของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นและมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ กิจกรรมมีความหลากหลาย สอดคล้องกับ พิษณุณ พานะกิจ (Phanakij, 2015) พบว่า กระบวนการการเรียนรู้ควรเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการแสวงหาความรู้ และการได้นำเสนอความคิดผ่านการ นำเสนองานหน้าชั้นเรียนช่วยเสริมแรงจูงใจการเรียนรู้ได้ดี อาจเนื่องจาก การวิจัยครั้งนี้ มีการสำรวจความพร้อม ของผู้เรียน บริบท ในสถานศึกษาที่นักศึกษาใช้ทดลองปฏิบัติการจัดการเรียนรู้และมีการอบรมการเขียนแผนการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ นักศึกษามีความคิดเห็นที่เห็นด้วยต่อหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะ ในระดับมาก ที่สุด สอดคล้องกับ พิมพ์พันธุ์ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน, 2551) ซึ่งมีอิทธิพลโดยอ้อมผ่านการอบรมการ พัฒนาตนเองของครู ต่อสมรรถนะการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และนำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ครูที่มี สมรรถนะเหมาะสมกับยุคการปฏิรูปการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาครูเพราะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1. การหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และความสามารถในการเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้กับนักศึกษา ไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้รายวิชาอื่น ๆ ได้ที่เน้นบูรณาการแต่อาจปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทและกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการพัฒนา
2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาและการปฏิบัติการสอน ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถปรับเปลี่ยนรายวิชาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของบริบทสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยและพัฒนา รูปแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนวิชาชีพครู เนื่องจากผล ความสอดคล้องกับบทเรียนมีค่าเฉลี่ย ต่ำ ร้อยละ 4.14
2. ควรมีการต่อยอดวิจัย การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศ เนื่องจากผลการใช้สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 4.86

เอกสารอ้างอิง

- เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี และธัญรัตน์ ฤชชัชย. (2563). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพอาสาสมัครผู้ดูแลคนพิการ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 21(2), 291-306.
- นภาพรณ ัญญา. (2564). การพัฒนาและสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(12), 347 – 359.
- พัชรภรณ์ ศุภกิจ และ มาเรียม นิลพรรณ. (2562). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สองภาษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในสาขาประถมศึกษา. วารสารวิจัยการศึกษา ศิลปากร, 12(2), 391 - 407.
- พิชญาน์ พานะกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และ พรทิพย์ เชื้อนกัน. (2552). สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในการเปลี่ยนแปลงสังคม. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- เวชฤทธิ์ อังกะนัทรขจร. (2552). การเรียนการสอนแบบบูรณาการ. วารสารศึกษาศาสตร์, 20(3), 1-12.
- วิจารณ์ พาณิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้ เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *คู่มือการคัดเลือกครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ*.

สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.kruachieve.com>

Coyle, D., Hood, P. and Marsh, D. (2010). *Content and Language Integrated Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.

Creswell, J.W. and Clark, V.L.P. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. 2nd ed. Thousand Oaks: SAGE Publications.

Dick, W., Carey, L. and Carey, J. O. (2015). *The Systematic Design of Instruction*. 8th ed. New Jersey: Pearson, Inc.

Kruse, K. (2004). *Introduction to Instructional Design and the ADDIE Model*. Retrieved December 10, 2016, from http://www.transformativedesigns.com/id_systems.html.

Ministry of Education. (1999). *National Education Act 1999, Office of the National Education Commission*. Bangkok: Priwan Graphic Co., Ltd.

Nillapun, M., et al. (2015). *Evaluating a Capability Building Programme for Master Secondary Science Teachers of English Bilingual Education (EBE), Development Division in Singapore: The Collaboration between the Office of Basic Education Organization Regional Language Centre (SEAMEO RELC) Singapore*. Research Report Faculty of Education Silpakorn University.
